

Ülim kunst paljut õppida – see on alustada kohe vähesest. (John Locke)

Väraska Gümnaasiumi eneseanalüüs konkursile “Hea kool kui väärtuspõhine kool 2020”

Kooli lühikirjeldus

Väraska Gümnaasium asub Võru maakonnas Setomaa vallas. Kooli ajaloo alguseks loetakse 1894. aastat, mil Slobotka külas asuvas semstvo algkoolis alustati ametliku koolihariduse andmisega.

Väraska Gümnaasium on Setomaa ainus kool, kus õpivad lapsed 1.-12. klassini. Käesoleval, 2020/21. õppeaastal õpib koolis 118 õpilast, sh 97 põhikooliosas ja 22 gümnaasiumiosas. Koolimeeskonda kuulub 33 töötajat, sh 22 õpetajat, õppejuht, direktor, majandusjuht, raamatukogu juhataja, sekretär ja kuueliikmeline abipersonal. Lisaks on koolimeeskonda kaasatud Setomaa valla noorsootöötaja, kes täidab ka kooli huvijuhi ülesandeid ja Setomaa valla koolide üleselt vallavalitsuse koosseisu kuuluv sotsiaalpedagoog.

Kool kuulub haridusprogrammi “Ettevõtlik kool” (baastase, 2021. aastal kavas taotleda järgmine standardtase – hõbetase) ja liikumise Tervist Edendav Kool võrgustikku ning on käesoleval õppeaastal Eesti UNESCO ühendkoolide võrgustiku kandidaatkool. Koolis rakendatakse KiVa (Kiusamisest Vaba) programmi.

Kool asub unikaalses seto kultuuriruumis ning õpilasi suunatakse seda märkama ja väärtustama. Seto keele ja kultuuri (leelo, käsitöö, traditsioonid) kohta teadmiste ja oskuste omandamine toimub õpilastel läbi praktilise tegevuse pärimuskultuuri tundides 2., 5., 7. ja 10. klassis; lõimituna aineõpetuses; õppekäikudel piirkonna muuseumides, kirikutes, looduses. Koolis tegutseb laste leelokoor [Laanõtsirk](#), kus laulavad 3.-12. klasside tüdrukud. Pärimusõpet koolis aitab atraktiivsemaks muuta perioodil märts 2019 – veebruar 2021 piiriülene projekt [Heritage Teaching](#), mida juhib Setomaa Liit MTÜ ning mille üheks partneriks on kool (nt õppemetoodika ja -materjalide väljatöötamine).

Ettevõtlusõppe eduka integreerimise eest õppetöösse pälvis Väraska Gümnaasium [Euroopa Ettevõtliku Kooli 2020 tiitli](#). Õpilased omandavad ettevõtlusalaseid teadmisi majandusõpetuse tundides 1., 5., 8., 10., 11. klassides, karjääriõpetuse tundides 12. klassis ja lõimituna aineõpetuses. Õpilaste ettevõtluspädevust toetavad [loovusõpetuse](#) tunnid 6. klassis ja pärimuskultuuri tunnid; mini- ja õpilasfirmade tegevus ja osalemine erinevatel õpilasfirmade ja piirkonna laatadel (nt Seto Folk, Seto kuningriik); kooli traditsioonilised üritused (nt jõululaat, Playback show, sõbrapäev); ettevõtluspäevad igale kooliastmele koostöös Setomaa koolide ja piirkonna ettevõtjatega; külalisõpetajate kaasamine; karjääriõpitoad koostöös Töötukassa Võru Karjäärikeskusega; õppekäigud piirkonna ettevõtetesse ja käsitöömeistrite juurde. Majandusõpetust

ja õpilasfirmade tegevust koolis toetab alates 2006. aastast Setomaa Liit MTÜ projekt „Majandusõpetus ja õpilasfirmade tegevus Setomaa koolides.“.

Väraska Gümnaasiumi asukoht kaunis männitukas võimaldab kooli lähiümbruses õppetöö mitmekesistamiseks läbi viia õuesõppetunde. Loodust õpitakse tundma erinevate praktiliste tegevuste (nt loomajälgede järgi loomade määramine, taimede määramine) vahetult. Kooli lastevanemate kogu poolt algatatud projekti „Väraska Gümnaasiumi õuesõppealade loomine“ raames valmib koolipere ja lastevanemate koostööna 2021. a kevadeks õuesõppeklass.

Kooli täismõõtmetes võimla ja staadion ning vahetus läheduses asuv terviserada (talvel suusarada) pakuvad mitmekülgseid liikumisvõimalusi kogu kooliperele igal aastaajal. Õpilaste igapäevast aktiivset liikumist toetavad võimlavahetunnid, osalemine koolispordivõistlustel, kogukonna spordiüritustel ja – võistlustel (nt ümber Väraska järve jooks, orienteerumispäevakud), erinevates spordi- ja liikumisringides (nt korvpall, parkour, showtants, orienteerumine). Õpilased pakuvad tugevat konkurentsi oma eakaaslastele vabariigis maastikuorienteerumises ning poiste korvpalli miniliigas ja U16-liigas. Ujumisõpetuse tunnid 1.-3. klasside õpilastele viiakse läbi Väraska Veekeskuses.

Mitmekesist huvitegevust koolis (nt robotika, spordiringid, lauluringid) korraldab alates 01.01.2020 Setomaa Noorsootöökeskus lähtuvalt õpilaste huvidest, mille selgitab välja õppeaasta algul õpilasküsitluse abil.

Väraska Gümnaasiumi ruumides tegutseb Väraska Muusikakool, kus õpilastel on võimalik õppida mängima erinevatel pillidel (nt karmoška, plokkflööt, viiul, klaver, kitarr) ja arendada oma lauluoskust. Muusikakooli eestvedamisel toimuvad koolis Eesti Kontserdi koolikontserdid. Muusikakooliõpilaste esinemised ilmestavad kooli pidulikke aktusi (nt lõpuaktused) jt üritusi.

Väärtusarenduse hetkeseis koolis

Taustainfo

Kui Väraska Gümnaasiumi uus koolijuht 2018. a augustis oma ametiülesandeid täitma asus, puudus koolil kehtiv arengukava. Väraska Gümnaasiumi arengukava aastateks 2013 – 2016 oli lõppenud juba kaks aastat tagasi.

"Kui Sa ei tea kuhu sa lähed, ei saa Sa ka ära eksida" - nõnda ütles elutargalt tuntud klassik Winnie Puhh oma Notsust kaaslasel, kui nad olid juba metsas ära eksinud. Kui eesmärgid pole seatud ja tegevusi nende jaoks pole määratletud, siis oleks lihtsameelne loota, et ollakse edukad.

Koolielu korraldamisel on oluline, et kooli strateegilised eesmärgid ja olulised tegevused oleksid kooli erinevaid huvigruppe kaasates kavandatud ja ühiselt kokku lepitud.

Koostöös koolimeeskonna, õpilaste, lastevanemate ja kooli pidaja esindajatega töötati perioodil oktoober 2018 – juuni 2019 välja [„Värskas Gümnaasiumi arengukava aastateks 2019 – 2026“](#). Arengukava koostamise protsessis sõnastati kooli missioon ja visioon aastaks 2026 ning koolimeeskond leppis kokku kooli uutes põhiväärtustes.

Kooli missioon:

Värskas Gümnaasium tegutseb unikaalses seto kultuuriruumis. Kooli missioon on luua õpikeskkond, mis toetab julgete, loovate, hoolivate ja tegusate noorte kujunemist ning aitab kaasa noorte edukusele ja eluga rahulolule.

Kooli visioon aastaks 2026:

Värskas Gümnaasiumil on õpirõõmu toetav kaasaegne koolihoone. Traditsioonilisi ja hästi toimivaid õpimeetodeid täiendavad uuenduslikud ja loovad lähenemised. Koolis väärtustatakse tervislikku eluviisi ja puhast looduskeskkonda ning hoitakse au sees seto kultuuri. Hea maine ja selge eripära on suurendanud kooli õpilaste arvu. Kooli arengule annavad hoogu tihe eestisene ja rahvusvaheline koostöö ning huvigruppide kaasamine.

Kooli põhiväärtused:

Oma missiooni elluviimiseks ning visiooni saavutamiseks toetume:

- **tarkusele** - õpime õppima, kohanema ja uuendustega kaasa tulema; tegutseme eesmärgipäraselt ja tõhusalt, kasutades nii kaasaegset tehnoloogiat kui esivanemate tarkust; õpime enda ja teiste kogemustest; koostöös peitub jõud - teeme tihedat koostööd huvigruppide ja partneritega.
- **julgusele** - unistame suurelt, algatame ning viime ellu uusi ideid; avaldame oma arvamust ja räägime asjadest nii nagu need on; julgeme katsetada, eksida ja ebaõnnestuda, vajadusel küsime nõu ja abi; sekkume kui märkame ebaõiglust.
- **loovusele** - usume oma loovusesse ning selle arendamisse; tunneme rõõmu loovast eneseväljendusest; väärtustame seto kultuuripärandit; meie õppe- ja töökorraldus soosib loovat mõtlemist ning leidlikkust; õpime läbi mängu ja naeru, põnevuse ja uudishimu.
- **hoolivusele** - märkame ja toetame abivajajat; hoiame ja austame üksteist ning meid ümbritsevat keskkonda; peame kinni kokkulepetest ja täidame oma kohustusi; peame lugu tervislikest eluviisidest; oleme sallivad ja mõistame erinevusi.

Arengukava koostamise protsessi juhtimisel sai koolijuht metoodilist tuge Teravik OÜ koolitajalt, kes on samas ka kooli lapsevanem ja hoolekogu liige ning, kes arengukava koostamiseks sisendi saamiseks viis erinevatele huvigruppidele läbi kokku viis strateegiakoosolekut:

- 1) koolimeeskonnale 22.10.2018 koolimajas – koolitöötajad arutlesid kooli hetkeseisu üle, mõtestasid lahti oma töö koolis (Milline kasu sünnib minu tööst? Miks see on oluline? Mille nimel me ühiselt Värskas gümnaasiumis tegutseme? Miks on meie kooli vaja? Miks on meie hea töö nii oluline?), sõnastasid kooli missiooni ning uuendasid ja mõtestasid lahti kooli põhiväärtused;
- 2) lastevanematele 06.12.2018 Värskas Avatud Noortekeskuses (ühtlasi ka kooli lastevanemate kogu esimene koosolek)– vanemad avaldasid arvamust kooli hetkeolukorra üle ning ka selle üle, millist tugevust nad üheskoos saaksid võimendada ja millist nõrkust leevendada ning kuidas seda teha.
- 3) õpilastele 17.12.2018 koolimajas – 16 õpilast (5.-12. klassidest), sh õpilasesinduse liikmed arutlesid kooli hetkeseisu üle ning selle üle, mida õpilased ise saaksid üheskoos ära teha, et koolipäevad tooksid rohkem rõõmu ja vähem muresid ning Värskas kool oleks õppimiseks parim paik;
- 4) kooli visioonipäev koolikogukonnale 04.01.2019 Värskas Kuurortravikeskus AS seminariruumis – kooli töötajad, õpilased, vanemad ning kooli hoolekogu ja pidaja esindajad sõnastasid ühiselt kooli visiooni ning olulisemad arengusuunad, arutati ka tegevusi, mis viiksid visioonini ja mõõdikuid, mis näitaksid edenemise protsessi;
- 5) koolimeeskonnale 25.02.2019 koolimajas - koolitöötajad sõnastasid ühiselt põhieesmärkide alaeesmärgid, vajalikud tegevused eesmärkideni jõudmiseks ning arutlesid võimalike takistuste üle, mis võivad seada ohtu arengukava elluviimisele.

Ühised arutelud ja kokkulepped strateegiakoosolekutel liitsid kooli huvigruppide liikmeid, tihendasid koostööd erinevate huvigruppide vahel ning panid neid rohkem ühes suunas tegutsema.

08.01.2019 Teravik postitus sotsiaalmeedias <https://www.facebook.com/ter4vik> kooli visioonipäeva (04.01.2019) läbiviimise järgselt: *"Suur tänu kõigile Värskas Gümnaasiumi töötajatele, õpilastele, lapsevanematele ja vallajuhtidele, kes leidsid uue aasta alguses aega, et kaasa mõelda Värskas kooli tuleviku planeerimises. Teie julgus suurelt mõelda ja oma mõtteid jagada ning hoolivus oma kooli suhtes on pannud seemne idanema Värskas kooli uue arengustrateegia loomisel ja Värskas kooli kujunemisel meie kõigi unistuste kooliks."*

Kooli põhiväärtused

Kooli põhiväärtused on ühiselt jagatud tööspidamised, mis väljendudes koolimeeskonna igapäevases käitumises, kujundavad koolikultuuri ja toetavad kooli toimimise edukust.

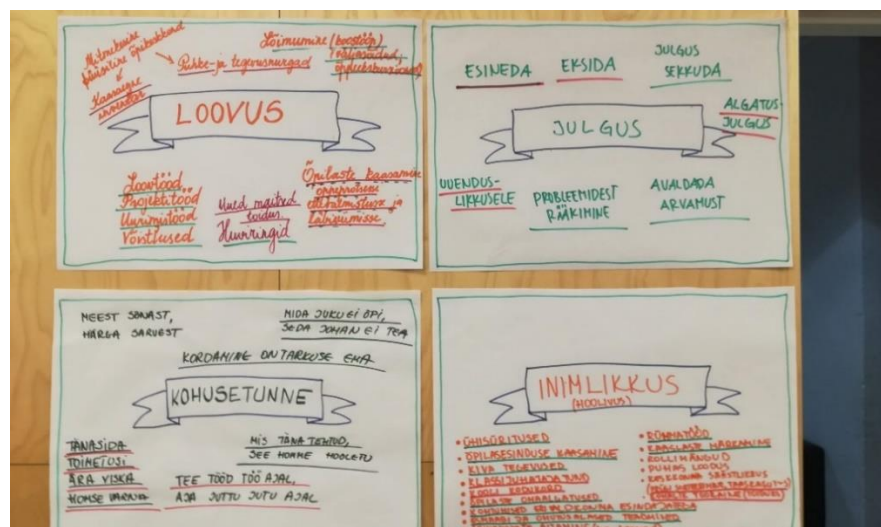
Värskas Gümnaasiumi põhiväärtused koorusid välja kooli arengukava koostamise protsessis pika ja sisuka arutelu käigus.

Koolimeeskonna strateegiapäeval 22.10.2018 arutlesid koolitöötajad nii individuaalselt kui gruppides väärtuste üle, mis on nende jaoks oma töös ja meeskonnas olulised, milliseid võiks kool kanda, miks need on olulised ja mida iga väärtus nende jaoks tähendab. Oluliste väärtustena nimetati inimlikkust, kohusetunnet, loovust, ausust, positiivsust, teadmisi ja oskusi, koostööd, toetavat õpikeskkonda, avatust, jätkusuutlikkust, julgust. Kooli põhiväärtuste väljaselgitamiseks valis iga meeskonnaliige nimetatud väärtuste hulgast tema jaoks kolm olulisemat väärtust. Neljaks kõige rohkem häält saanud väärtusteks osutusid julgus – 13 häält, kohusetunne – 9 häält, ausus – 8 häält, inimlikkus – 7 häält. Järgnevate arutelude “kuidas üht või teist väärtust koolielus rakendada, mida peaksime hakkama tegema või mida võiks rohkem teha” käigus toimus väärtuste ümberstruktureerimine ja ka nimetamine. Nii nimetati väärtus „inimlikkus“ ümber väärtuseks „hoolivus“ ja väärtus „teadmised ja oskused“ ümber väärtuseks „tarkus“, väärtuse „tarkus“ alla toodi väärtus „kohusetunne“.

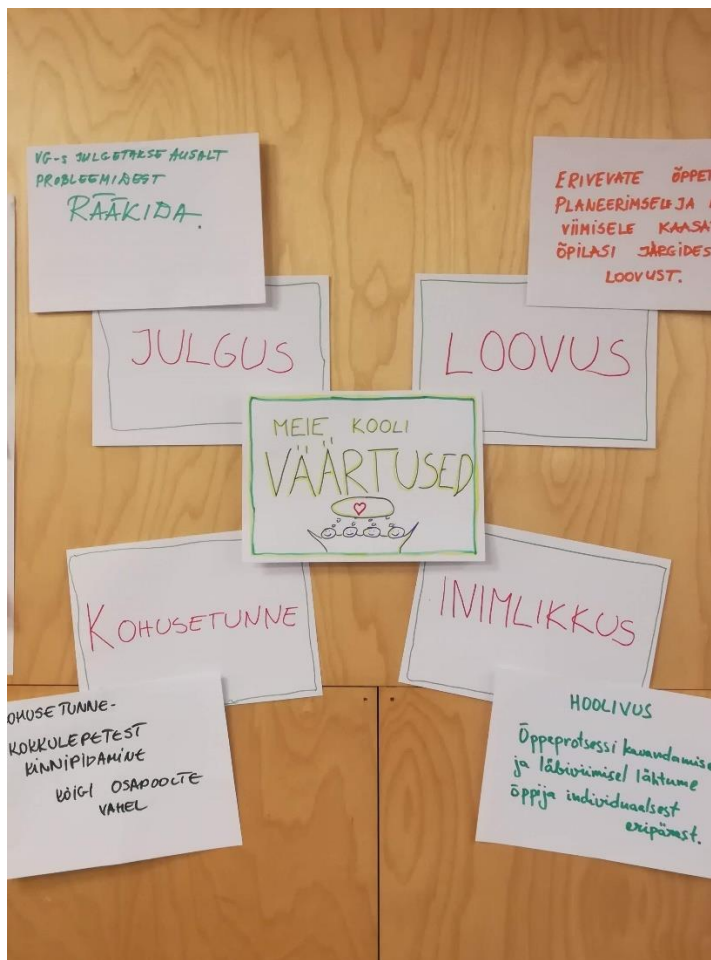
Kokkuvõtte koolimeeskonna arutelust kooli põhiväärtuste üle on esitatud käesoleva analüüsi lisa Lisa 1 Kooli põhiväärtuste kujunemine.

Strateegiapäeva lõppedes, tagasisideringis küsimusele „Milline värske mõte mind tänasel päeval kõige rohkem kõnetas?“ vastates, tunnustas üks koolitöötaja (mitteõpetaja) koolijuhti selle eest, et too kaasas päeva aruteludesse kooli kõik töötajad ning, et esmakordselt julges see koolitöötaja oma arvamust kollektiivis ka valjuhäälselt avaldada. Teine koolitöötaja (õpetaja) tunnistas, et ta poleks arvanud, et koolijuhi poolt väärtustena nimetatud „julgus“ ja „loovus“ võiksid olla kooli põhiväärtusteks.

Kooli põhiväärtuste kujunemine koolimeeskonna strateegiapäeval 22.10.2018

Koolimeeskonna poolt strateegiapäeval 4 enim hääli saanud väärtused.

Kooli põhiväärtused, sellisel kujul nagu need on kooli arengukavas, sõnastas koolimeeskond mais 2019 toimunud töökoosolekul.

Kooli uutest põhiväärtustest koolipere ja lastevanemate teavitamine:

Septembris 2019 kooli õppeaasta üldtööplaani koostamisel otsustasid õpetajad koolijuhi ettepanekul määrata sündmuste kalenderplaanis nn kuuväärtused, millele koolis kavandatakse õppe- ja kasvatustegevused kuude lõikes toetuksid. Nii said september ja oktoober TARKUSE, november ja detsember HOOLIVUSE, jaanuar ja veebruar JULGUSE, märts ja aprill LOOVUSE ning mai TARKUSE, HOOLIVUSE, JULGUSE, LOOVUSE kuudeks. Kalenderplaanis olevaid tegevusi püüdsid korraldajad ja läbiviijad võimalusel siduda konkreetse kuuväärtusega, rõhutades väärtuse nimetust ja tähendust.

15.10.2019 toimus kooli lastevanemate üldkoosolek, kus koolijuht ühe päevakorrapunktina tutvustas kooli arengukava, sh kooli põhiväärtusi.

15.11.2019 tähistasime koolis rahvusvahelist sallivuspäeva oma kooli [sallivuspäevaga](#). Päeva eesmärgiks oli „teadvustada hooliva, sõbraliku, üksteist arvestava ja kaasava koolimeeskonna tähtsust – tolerantne koolikeskkond toetab julgete loovate, hoolivate ja tegusate noorte kujunemist ning aitab kaasa noorte edukusele ja eluga rahulolule. Meie kool on koht, kus tahetakse olla ning koos tegutseda, kus tuntakse rõõmu koolipere õnnestumistest ning toetatakse üksteist ebaõnnestumistes.“. Päeva algatajateks ja eestvedajateks olid kooli huvijuht ja sotsiaalpedagoog. Päeva tegevustes osalesid 1. – 12. klasside õpilased ning koolimeeskond. Erinevates töötubades (nt multifilmi analüüs, rollimängud, hirmu ületamine, mina ja minu väärtused meeskonnas, kooli väärtused) osaledes arutlesid õpilased ja mõtestasid lahti nende jaoks olulised väärtused ning kooli põhiväärtused.

Jaanuaris 2019 kujundasid kaks kunstiringi õpilast (9., 11. kl) koolimaja I korruse seinale kooli põhiväärtused. Ettepaneku tegi õpilastele õppejuht, kavand ja teostus õpilastelt.

Koolivaheajal, aprillis 2020 pidanuks koolimeeskonnale toimuma väärtuskasvatuse teemaline sisekoolitus ning praktilise kogemuse vahetamiseks 30.04.2020 ka õppekäik Väärtuskasvatuse Kool 2020 tiitli pälvinud Kilingi-Nõmme Gümnaasiumi (kokkuleppe koolijuhiga olemas), kuid vabariigis kehtestatud eriolukorra tõttu jäid need ellu viimata. Kavas on need läbi viia 2021. a kevadel.

Käesoleval, 2020/2021 õppeaastal on kooli tegevuste kavandamisel arvestatud kooli põhiväärtustega. Kooli [kalenderplaanis](#) septembris ja oktoobris on rõhuasetus tarkusele (nt KIK-i õppekäigud, ettevõtuspäevad); novembris ja detsembris hoolivusele (nt Maailmanädal, sallivuspäev, esmaabikoolitus, perepäev, jõulurahu minutid, loomade varjupaiga külastus); jaanuaris ja veebruaris julgusele (nt osalemine aineolümpiaadidel, stiilinädal, ainenädalad); märtsis ja aprillis loovusele (nt emakeelepäev, teatripäev, teatri ühiskülastused, *Playback show*); mais ja juunis aga teeme kokkuvõtte kõigi osalemise, ettepanekute ja saavutuste ning kordaminekute kohta märkamise ja tunnustamise kaudu.

Käesoleval õppeaastal on koolimeeskond võtnud ülesandeks kooli õppekavade uuendamise - sidumise kooli missiooni, visiooni, põhiväärtuste ja arengukava eesmärkidega. Kooli õppekavade uuendamise protsessi juhtimisel on koolijuhile abiks magistratöö raames Tallinna Ülikooli magistrant. Magistratöö fookuseks on juhendmaterjali loomine koolijuhtidele, kes soovivad toetada kooli õppekava loomise protsessi nii, et

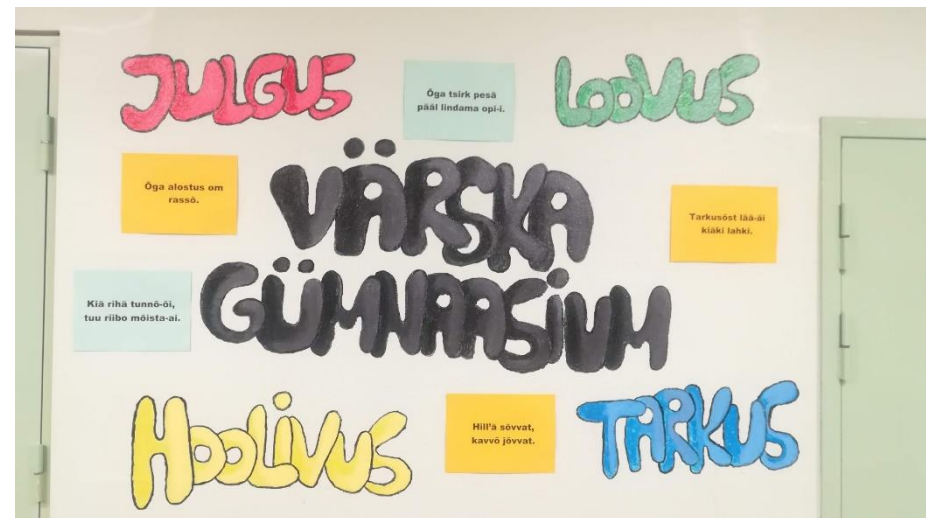
tulemuseks oleks kõiki osapooli kaasatult loodud, kooli eripärasid arvestav ja rakendust leidev kooli õppekava ning juhendmaterjali katsetamine. Koolimeeskonna esimene õppekavakoosolek toimub 21.12.2020 ning siis vaadatakse üle ja mõtestatakse lahti kooli missioon, visioon, põhiväärtused ja arengueesmärgid.

Väärtusi ei ole võimalik õpetada, vaid need kujunevad läbi erinevate eluliste kogemuste. Selleks rakendatakse koolis tegevusi, mis aitavad kaasa õpilaste mõttemaailmade kujundamisele, rikastavad tundeelu, loovad ja väärtustavad mitmekesiseid suhteid.

Täna sel päeval on kogu koolimeeskond ja ligi 80% (hinnanguline, juhusliku valiku küsitluse teel) 3.-12. klasside õpilastest teadvustanud kooli põhiväärtuste olemasolu ning oskavad neid nimetada. Väikeste sammudega (samm sammu haaval, nii nagu jaksu, oskusi, teadmisi on) liigub koolimeeskond selles suunas, et tema iga liige mõistaks oma rolli väärtuse kandjana, töötaks ja käituks kooli väärtusi järgides ning oleks oma igapäevase käitumisega õpilastele eeskujuks.

Koolijuht läbis 2017. a sügisel koolituse „Väärtuspõhise ja õppijakeskse haridusasutuse juhtimine“. Koolituse raames valminud koduse töö „Väärtuste projekti tegevusplaan“ (lisatud analüüsile lisana Lisa 2) eeskujul on tal kavas koostöös kolleegidega töötada tegevusplaan välja ka Värskas Gümnaasiumi jaoks ning seda rakendada. Millal? Esimesel võimalusel.

4.-6. kl õpilased koostasid sallivuspäeval meeskonnatöona posterid. Kooli põhiväärtused kooli I korruse seinal.

HEA KOOLI MUDELI ¹VALDKOND: KOOSTÖÖ JA HEAD SUHTED

Valitud aspekt: **Õpilased, õpetajad jt kooli töötajad ning lapsevanemad juhivad ja/või on kaasatud erinevatesse kooli projektidesse.**

Miks see aspekt? Arengukava esimese rakendumise aasta jooksul on koolipere ja lastevanemate koostöös läbiviidud palju projekte. Soovisime need kaardistada ning selgitada välja, kuidas kooli väärtus "tarkus" avaldub valitud aspektis.

Miks me valisime tarkuse? Hetkeemotsioonist, esimene väärtus kooli arengukavas väärtuste loetelus.

Projektid ja tegevused kavandatakse õppeaasta algul [kooli kalenderplaanis](#) (kooli üldtööplaani lisa), mida jooksvalt vastavalt vajadusele täiendatakse /täpsustatakse. Projektide hulgas on kooli traditsioonilised üritused, projektipäevad (nt oma kooli päev, sallivuspäev, jõululaat), erinevad traditsioonilised maakondlikud, riiklikud, piirkondlikud ainealased ja/või üldpädevusi toetavad, harrastusteaduslikud jm projektid, mis pakuvad koolitöötajale huvi (nt aianduskooli taimeprojektid, Igallmaga, Peatu! Vaata! Veendu! Maailmakoristuspäev), jätkuprojektid (Majandusõpetus ja õpilasfirmade tegevus Setomaa koolides, Mahe ja muhe), jooksvalt uued huvipakkuvad algatused (nt Seto Kostipäev 2020), mingit vajadust lahendavad algatused (nt kooli puhkenurkade sisustamine, õuesõppealade loomine).

Õppeaasta jooksul läbiviidud projektid on loetletud kooli veebilehel <https://varskakool.ee/projektid/>.

Õpilased projektides

Inimesed ei õpi teiste sõnadest midagi, kõik on vaja ise avastada. (Paulo Coelho)

Kooli õpilastel on võimalik algatada ja juhtida ning olla kaasatud projektidesse kooli õpilasesinduse töös osaledes ja/või individuaalseid ettepanekuid tehes klassijuhatajale, aineõpetajale, huvijuhile, koolijuhtidele. Õpilaste iga algatus on olnud kooli poolt oodatud ja toetatud.

Koolil on aktiivne 12-liikmeline õpilasesindus (ÕE), kuhu kuuluvad 5. - 12. kl õpilased, igast klassist 1 - 2 õpilast. Kui senini kaasati õpilasesinduse liikmeteks kõik need, kes soovi avaldasid, siis käesoleval sügisel iga klass esitas õpilasesindusse enda 1- 2 esindajat. Klassides viidi läbi esindajate valimised.

¹ <https://www.eetika.ee/et/hea-kool-lasteaed/hea-kooli-mudel>

ÕE esindab kooli õpilasi ÕE põhimääruses sätestatud pädevuse piires koolisisestes suhetes ning suhetes teiste organisatsioonide, asutuste/ettevõtete ja isikutega. Lähtudes kooli üldtööplaani ja õpilaste huvidest, vajadustest, õigustest ja kohustustest koostab ÕE poolaasta tegevuskava, mis on avaldatud kooli veebilehel.

ÕE tegevust koordineerib Setomaa Noortekeskuse noorsootööspetsialist, kes täidab ka kooli huvijuhi ülesandeid 0,5 ametikoha ulatuses.

ÕE liikmete ja huvijuhi infovahetus toimub iganädalastel infokoosolekutel, üldkoosolekud kord kvartalis või vastavalt vajadusele. Koosolekud protokollitakse ning nendega on võimalik tutvuda huvijuhi juures. Õpilaste omavaheline suhtlus toimub ka Messengeri vahendusel. ÕE-l on instagrammi konto [_vgopilasesindus_](#).

ÕE teeb kogemuste vahetamiseks, uute teadmiste ja oskuste omandamiseks tihedat koostööd Setomaa ja Võrumaa teiste koolide õpilasesindustega. 2019. aastal pälvisid Värskas ja Vastseliina koolide õpilasesindused kahe kooli koostöö eest Võrumaa Arenduskeskuse tunnustuse Võru maakonna noorteühenduste nominent. Käesoleval aastal ÕE algatas ja vedas aprillist novembrini eest projekti „Setomaa koolide õpilasesinduste koostöö arendamine ja silmaringi laiendamine“, mida rahastas Eesti Noorteühenduste Liit.

Näiteid projektidest

Projekti eestvedaja/juht	Projekt	Projekti algatamise ja läbiviimise protsessi lühikirjeldus
Õpilasesindus	<p>Ühekordsed projektid:</p> <p>Rahastajad Eesti Noorteühenduste Liit, Eesti Noorsootöö Keskus. Näiteks</p> <p>2018/2019 õa: „Värskas ÕE õppe- ja motivatsioonipäevad“ (juuni – juuli 2019)</p> <p>2019/2020 õa: „Setomaa noorteõhtu“, „Inspiratsiooni (siseruumi) piknikud“ (okt-dets 2019)</p> <p>!! Haridusprogrammi „Ettevõtlik kool“ 2020. aasta edulugude konkursi „Õppimine on põnev“ nominent</p> <p>2020/2021 õa: Noored ajakirjanikud (mai-dets 2020), Setomaa koolide õpilasesinduste koostöö arendamine ja silmaringi laiendamine (aprill – nov 2020)</p>	<p>Info rahastusvõimaluste kohta saadakse huvijuhilt, sotsiaalmeediast, koolijuhilt, aineõpetajatelt.</p> <p>Algatus ÕE liikmetelt. Projektide ideed kaasõpilastelt küsitluste kaudu või omavahelisest suhtlusest.</p> <p>Projektitaotluse ja aruandluse koostab ÕE koostöös huvijuhiga.</p> <p>Projektitegevused kavandatakse ja viiakse läbi ÕE liikmete poolt huvijuhi koordineerimisel.</p>

	<p>Kooli traditsioonilised üritused: Playback show (Värskas Kultuurikeskuses), Playback show 2019 Stiilinädal - igal õppeaastal erinevad teemad, nt ühtekad, erinevad ajastud, tagurpidi päev jne 1.-4. klassi õpilaste sõbrapäeva pidu (veebr, Värskas ANK ruumides)</p>	<p>Rahastab kool (vahendid, auhinnad jm kooli eelarvest). ÕE korraldab: koostab juhendid, dekoreerib ruumi(d), otsib täiendavad rahastajad/sponsorid (auhinnad/meened osalistele), viib läbi. Playback show piletimüügitulu läheb külalisesinejatele tasuks.</p>
	<p>Ühekordsed õpilaste huvidest ja soovidest lähtuvate üritused, algatused: 2018/19 õa: vahetunniprojekt „Padjapäev“ (koolipere) – lemmikpadjaga vahetund mõnusamaks 2019/2020 õa: Kendama lahing (1.—9. kl) – selgitati välja kooli osavamad. Õpilased (3 noormeest) viisid läbi Kendama õpitoa, kus õpetati Kendamat mängima ning uusi trikke.</p>	<p>Algatus tuli õpilastelt ÕE poolt läbiviidud küsitluse kaudu. ÕE liikmed olid kohtunikeks. Rahastas (auhinnad) kool.</p>
Klassid	<p>Kooli traditsiooniliste ürituste läbiviimine</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Õpetajate päeva tähistamine (12. kl) ● Rebaste päev (<i>korraldab 11. kl</i>) ● Jõulupidu (<i>korraldab 12. kl</i>) ● Sõbrapäev (<i>korraldab 10. kl</i>) 	<p>Rahastab kool (vahendid, auhinnad jm kooli eelarvest). Õpilased korraldavad üritused kaasates klassijuhatajaid ja aineõpetajaid.</p>
Individaalsed projektid	<p>Huviringi juhtimine: 2018/19 õa: spordiring 1.-4.kl õpilastele 11.kl õpilane E.N. 2019/20 õa: tantsuring 1.-7. kl õpilastele 8.kl õpilane E.R loovtöö raames Ürituse läbiviimine: 2019/20 õa: jaan 2020 võrkpallivõistluse korraldamine 5.-12. kl õpilastele 11. kl õpilane M.L. uurimistöö raames</p>	<p>Õpilase algatus, lähtudes huvist.</p>
Projekti kaasatud	Projekt	Projekti algatamise ja läbiviimise protsessi lühikirjeldus

ÕE	Oma kooli päev - mängude läbiviimine, auhindade komplekteerimine Õuesõppepäev – meeskondade juhid	Õpilased on abilised ürituste kavandamisel ja läbiviimisel
----	--	--

Tagasisidet projekti õnnestumise kohta saavad korraldajad sotsiaalmeediast: postituse laigid, kommentaarid, õpilaste küsitlemine, sõnaline kiitus/tunnustus koolipere liikmetelt, sh koolijuhilt, lastevanematelt, sõpradelt, ÕE tunnustus Võrumaa Noortekogult, kooli tunnustusüritus „Kuumärkamine“, projekti kajastamine kooli veebilehel, valla lehes, trimestri lõpus kiitus direktori käskkirjaga, õppeaasta lõpus direktori tänukiri.

Aineõpetajad projektides

*Algul õpeta last kuulama, siis võid talle kõike õpetada, mida tahad.
(B. Franklin)*

Kõigil kooli õpetajatel on võimalik alata ja juhtida ning olla kaasatud erinevatesse kooli projektidesse, lähtudes oma õppeainest/ainevaldkonnast/huvist ning õpilaste soovist ja huvist. Aineõpetajate algatused on koolijuhtide poolt alati oodatud ja toetatud.

Näiteid projektidest

Projekti eestvedaja/juht	Projekt	Projekti algatamise ja läbiviimise protsessi lühikirjeldus
Klassiõpetajad	Erinevad üle-eestilised projektid “Tere, kevad!”, Räpina Aianduskooli taimeprojektid “Sõprusetera”, “Tomatisõber” (1.-4. kl). Kooli traditsiooniline algklasside (1.-4. kl) perepäev (nov)	Algatus õpetajalt. Õpilaste registreerimine, projektitegevuste koordineerimine, läbiviimine koostöös lastevanematega. Klassiõpetajad meeskonnatööna valmistavad ette ja viivad läbi, kaasates õpitubade jt tegevuste läbiviimisele lapsevanemaid, kooli huvijuhti.
Klassiõpetaja	KIK-i projektid (õppekäigud 1.-12. kl õpilastele)	Algatus õpetajalt. Projektitaotluse ja aruandluse koostab ning esitab KIK-le määratud ajaks klassiõpetaja

	<p>2018/19 õa „Värskas Gümnaasiumi geoloogiateemalised loodustunnid väljaspool klassiruumi“ (1.-12.kl, sept -nov 2018), Rakvere Teatri ühiskülastus</p> <p>2019/20 õa: „Lahemaa loodust tutvustavad looduspäevad Värskas Gümnaasiumi õpilastele“ (10.-12. kl, sept - nov 2019), „Värskas Gümnaasiumi õpilaste veeteemalised õppetunnid väljaspool klassiruumi“ (1.-9. kl, sept – nov 2019)</p> <p>2020/21 õa: „Värskas Gümnaasiumi õpilaste looduspäev Soomaal (10.-12. kl, sept -dets 2020). Osalemine loodusprogrammis, Ugala teatri ühiskülastus; „Õppeprogrammid looduse liigirikkusest Värskas Gümnaasiumi õpilastele (1.-9. kl, sept -dets 2020)</p>	<p>Projektiideede, programmide valikul abiks aineõpetajad, klassijuhatajad.</p> <p>Projektitegevused (õppekäigud, osalemine loodusprogrammides) klassidega viivad läbi klassijuhatajad koostöös aineõpetajatega erinevate õppeainete lõimimiseks (nt teatri ühiskülastused: Rakvere Teater, Ugala, Vanemuine)</p>
Loodusõpetuse õpetaja	Üle-eestiline harrastusteaduslik projekt “Iga ilmaga” (3.-4. kl)	Info ja ettepanek koolijuhilt (koolile ettepanek projektis osaleda).
Käsitööõpetaja	<p>Detsembrikuus iga-aastane traditsiooniline kooli jõulukuuse ehete valmistamine taaskasutusmaterjalidest</p> <p>2018/19 õa: jõuluinglid kangajuppidest</p> <p>2019/20 õa: Heegeldatud jõulukellad lõngajuppidest</p>	Algatus õpetajalt. Soetab vahendid, korraldab meisterdamise töötubade läbiviimise. Kaasatud kõik soovijad: õpilased, koolimeeskond, lapsevanemad.
Keemiaõpetaja, bioloogiaõpetaja	<p>TÜ Teaduskooli õpikodade töö koolis, Uurimislabori õpiprogrammides osalemine</p> <p>2017/18 õa: Keemia õpikoda</p> <p>2019/20 õa: Jõululabor (8.kl, 03.12.2019)</p> <p>2020/21 õa: Bioloogia õpikoda</p>	<p>Algatus õpetajalt. Loodusainete õpetajad A.J., M.M. koostavad ja esitavad motiveeritud taotluse TÜ Teaduskoolile õpikodade korraldamiseks koolis (kool kandideerib) kevadel. Lõpliku otsuse teeb TÜ Teaduskool sügiseks. Õpikodade läbiviimist juhivad ja korraldavad aineõpetajad. Õpikojas on osalenud/osalevad ka piirkonna koolide õpilased (Mooste, Mikitamäe). Õpikojas osalemine arvestatakse 10.-12. kl õpilasel valikkursusena.</p>

		Uurimislabori programmis osalemine (õpilaste transport) rahastatakse kooli eelarvest (kavandatud).
Ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetaja	<p>Kool on Eesti UNESCO ühendkoolide võrgustiku kandidaatkool alates 2019/20 õa-st. Eesmärk saada 2021. a. võrgustiku liikmeks, võrgustiku liikmena kasutada enam võimalusi toetamiseks õpilaste kujunemist vastutustundlikeks maailmakodanikeks.</p> <p>Tegevused vastavalt “UNESCO ühendkoolide võrgustiku tutvustus ja juhised Eesti ühendkoolidele” (kinnitatud UNESCO ERK juhataja 10.05.2018 käskkirjaga).</p> <p>2019/20 õa: Maailmakoristuspäev, MTÜ Mondo näitus Krepi, sallivuspäev</p> <p>2020/21 õa: Maailmakoristuspäev (, külalisõpetajad, maailmanädala tähistamine (16.-19.11)</p>	<p>Algatus õpetajalt. On võrgustiku kontaktisik, kes teeb koostööd ja suhtleb riikliku koordinaatori, võrgustiku liikmete ja partneritega ning toetab koolis kestliku arengu ja vastutustundliku maailmakodaniku teemadega tegelemist.</p> <p>Koostöös MTÜ Mondo Maailmahariduskeskusega näitused, külalisõpetajad.</p> <p>Maailmakoristuspäeva päevakava ettevalmistamine ja läbiviimine koostöös huvijuhiga</p>
Eesti keele ja kirjanduse õpetaja	<p>Paul Haavaoksa nimeline luulekonkurss</p> <p>2019/20 õa: 05.12.2019 taaselustati aastatel 1987-201 Põlva maakonnas toimunud P. Haavaoksa nimeline etlemiskonkurss. Osalesid Värska kooli õpilased 2.-9.kl õpilased.</p>	<p>Õpetaja on algataja ja eestvedaja 1987. aastast. Rahastajad Setomaa programm ja Võrumaa Arenduskeskus, kool.</p> <p>Projektitaotluse ja aruandluse koostas ning esitas rahastajale õpetaja koostöös koolijuhiga.</p>
Projekti kaasatud	Projekt	Projekti algatamise ja läbiviimise protsessi lühikirjeldus
Pärimusõpetuse õpetajad	<p>Heritage Teaching (Eesti-Venemaa piiriülese koostöö programm 2014–2020, Setomaa Liit, märts 2019 – veebr 2021)</p> <p>Meie koolist osaleb 2 õpetajat, kellel on mh järgmised ülesanded:</p> <ul style="list-style-type: none"> gümnaasiumiastme pärimusõpetuse ainekava uuendamine; 	<p>Algatus Setomaa Liidult. Projektis osalevad Setomaa ja Venemaa Petseri rajooni õpetajad ja õpilased. Kooli pärimusõppe õpetajad kaasatud määratud projektis osalema.</p> <p>Projekti raames valmivad õppevahend (sõnastik), õpilastele toimuvad õppekäigud ajaloolisel Setomaal, ka teisel pool piiri (Irboska) ja õpilasvahetus.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Eesti- seto sõnastiku koostamine; • pärimusõpetuse näidistundide läbiviimine; • projektis osalejatele pärimusõppe korralduse tutvustamine Värskas Gümnaasiumis; • Setomaa traditsiooniliste pühade tähistamise korraldamine koolis. 	
Ainõpetajad	<p>Majandusõpetus ja õpilasfirmade tegevus Setomaa koolides</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mini- ja õpilasfirmade juhendamine (6) • Õppetundide läbiviimine 1., 5, 8., 10.-12.kl 1 tund nädalas • Õppekäikude ettevalmistamine ja läbiviimine • Õpilasfirmade laatadel osalemine • Setomaa koolide ettevõtluspäevade läbiviimine, tegevustes osalemine 	<p>Setomaa Liit MTÜ projekt, projektijuht I.K., rahastab Setomaa Arenguprogrammi. Jätkuprojekt aastast 2006. Õppeaasta põhine.</p> <p>Koolides on projektikoordinaatoriteks koolijuhid. Projektitegevused viiakse ellu koostöös kolleegidega, piirkonna ettevõtjatega/ettevõtjatega, lastevanematega (nt külalisõpetajad, õppekäikude läbiviimine).</p>

Teised koolitöötajad

Ma püüan alati teha seda, mida ma teha ei oska, et saaksin selgeks, kuidas seda teha. (Pablo Picasso)

Kõigil teistel kooli töötajatel on võimalik algatada ja juhtida ning olla kaasatud erinevatesse kooli projektidesse, lähtudes oma tegevusvaldkonnast, soovist ja huvist. Koolitöötajate algatused on koolijuhtide poolt alati oodatud ja toetatud.

Näiteid projektidest.

Projekti eestvedaja/juht	Projekt	Projekti algatamise ja läbiviimise protsessi lühikirjeldus
Raamatukogu juhataja	Iga-aastane lugemisprojekt "Meie väike raamatukogu" 1.-2. kl õpilastele	Koostöös klassiõpetajaga. Registreerib klassi, toetab klassiõpetajat projektitegevuste läbiviimisel, viib läbi raamatukogutunde, soetab koolile projektiraamatuid.

Raamatukogu juhataja	Piirkondlik õpioskuste võistluse läbiviimine 2019/20 õa Värskas Piirkondlik õpioskuste võistlus 2020/21 õa pidi toimuma 07.10.2020, koroonatõttu lükkub edasi.	Algatas koolijuht. Võistluse korraldusmeeskonna (aineõpetajad, koolijuht, õppejuht) juht, otsib sponsoreid (auhinnad). Rahastab: Võrumaa Arenduskeskus, kool Projektitaotluse ja aruandluse Võrumaa arenduskeskusele määratud ajaks koostab koostöös koolijuhiga.
Projekti kaasatud	Projekt	Projekti algatamise ja läbiviimise protsessi lühikirjeldus
Koristajad, koolijuht, raamatukogujuhataja, aineõpetajad	Kohvik Hoolõline Süllem <ul style="list-style-type: none"> • Kohvikumenüü koostamine • Toidu valmistamine (2 koristajat peakokkadeks) • Kohviku dekoratsioonide valmistamine, õueala kaunistamine (nähtav ka praegu) • Õpitubade läbiviijad: värvimine, meetaimede tundmine, mängud, vaiba kudumine (aineõpetajad) • Müüja kohvikus (koolijuht) 	Idee ja algatus koolijuhilt koostöös lastevanemate kogu esindajaga. Eestvedaja lastevanemate kogu. Osalesid soovijad. Korraldustoimkonna koosolekutele olid kutsutud (koolijuhi üleskutsed koolitöötajate listis) mõtete, ideede, ettepanekute tegemiseks kõik. Korraldustoimkond kasutas suhtlemiseks oma Messengeri gruppi.
Kooli kokk, abikokk, majandusjuht, õpetajad	Mahe ja muhe – Mikitamäe, Värska, Meremäe, Orava ja Misso haridusasutused mahetoidule! (Piiriveere Liider, Setomaa Liit MTÜ, okt 2019 – nov 2021) Mahe ja muhe – lapsed, kool ja mahetoit (Piiriveere Liider, Setomaa Liit MTÜ, 2020-2022)	Projektitegevused toimuvad vastavalt tegevuskavale.

Tagasisidet projekti õnnestumise kohta saavad korraldajad sotsiaalmeediast: postituse laigid, kommentaarid, õpilaste küsitlemine, sõnaline kiitus/tunnustus koolipere liikmetelt, sh koolijuhilt, lastevanematelt, projekti kajastamine kooli veebilehel, valla lehes, õppeaasta lõpus direktori tänukiri.

Lapsevanemad

Südameheadus on ülem kui tarkus – see äratundmine on tarkuse algus. (Theodore Isaac Rubin)

Värskas koolil on lastevanemate kogu, mis loodi 2018. aasta oktoobris kooli lastevanemate poolt eesmärgiga aidata kaasa Värskas kooli kui kogukonnakooli arengule, laste koolirõõmu kasvatamisele, õppetegevuse mitmekesistamisele ning vanemate ja kooli koostöö tõhustamisele.

Lastevanemate kogu on vabatahtlik ühendus. Kogul ei ole kindlat liikmete nimekirja, sinna kuuluvad kõik Värskas kooli lapsevanemad, kes soovivad kooli arengusse panustada, samuti ei ole kogul juriidilist keha. Lastevanematekogu tegevustesse on panustanud hinnanguliselt umbes 20 aktiivset lapsevanemat. Lastevanemate kogu eestvedajad on M.V. ja L.S.

Lastevanemate kogu kasutab info vahendamiseks Facebooki gruppi “Värskas kooli lastevanematekogu” (<https://www.facebook.com/groups/1076274562540703>), mis loodi 05.11.2018 lastevanemate kogu eestvedajate poolt. Vastavalt vajadusele toimuvad lastekogu kokkusaamised kooli või Värskas Avatud Noortekeskuse ruumides.

Näiteid projektidest

Heategevuslik jõululaat „Suur jõululaat“ Värskas Gümnaasiumis 09.12.2019.a.

Jõululaada algatajaks ja eestvedajaks oli kooli lastevanemate kogu üks eestvedaja L.S. Ürituse eesmärgiks oli koolipere ja kogukonna ühistegevuse kaudu veelgi tugevdada kooli, kodu ja kogukonna koostööd, koguda raha kooli õueala arendamiseks, toetada õpilaste üldpädevuste kujundamist.

Laada ettevalmistamisele ja läbiviimisele panustasid nii lapsevanemad, õpilased ja koolitöötajad kui ka vilistlased, kooli sõbrad ja toetajad. Lapsevanem Liis eestvedamisel selgitati välja need lapsevanemad, kes soovisid erinevates tegevustes kaasa lüüa. Moodustati erinevad toimkonnad: nt kohviku, laadaloosi, õpitubade jt. Laadal töötas jõulukohvik ning lastevanemate juhendamisel toimusid erinevad meisterdamise töötoad ja laadaloos. Laadaloosi korraldasid lapsevanemad, loosiauhindadeks olid annetused lastevanematelt ja piirkonna ettevõtjatelt. Laada 34 müügiletis kaubeldi enda valmistatud küpsetiste jt käsitöötoodetega. Meelelahutust (laulu, tantsu, pillimängu) pakkusid laadalistele Värskas gümnaasiumi ja muusikakooli õpilased ja õpetajad ning Nedsaja külabänd (*liikmed on kõik ka kooliga seotud: lapsevanem, vilistlane ning endine töötaja ja tulevane lapsevanem*).

Üritus täitis oma eesmärgi igati: osalejate hulk tundis rõõmu ühistegemisest, laadaloosiga koguti 484.46 eurot ning õpilased said uusi teadmisi, oskusi ja kogemusi ürituse korraldamisest ja käsitöötoodete tootmise- ja müügitööst ning arendada oma erinevaid andeid ja oskusi. Ühine ettevõtmine lähendas ja tugevdas meie kogukonda veelgi.

Haridusprogrammi "Ettevõtlik kool" 2020. aasta [edulugude konkursi "Õppimine on põnev"](#) maakondlik žürii valis kooli eduloo „Suur Jõululaat“ üle-eestilisse finaali vääriliseks.

Koolikohvik Hoolõline Süllem - Seto kostipäival 15. augustil 2020. a.

Kooli kohvik osales esimest korda. Toimus lastevanemate eestvedamisel koostöös koolitöötajate ja õpilastega. Ettepaneku osaleda ja eest vedada tegi koolijuht. Tarkus on ühiselt toimetada, oma teadmiseid ja oskuseid jagada ning vahetada. Omandasime ühiselt teadmisi seoses mesilastega ja kõige mee ja mesindusega seonduvaga. Kooli raamatukogu juhataja ettepanekul nimetati !! kohviku menüüs olevad toidud kooli põhiväärtuste järgi: tarkuse puder, julguse hamburger, loovuse pizza, hoolivuse taldrik. Kohvikuküllastajate hulgas pakkusid toitude nimetused elevust, oldi üllatunud, et kooli väärtused on nii vahvalt esitletud. Lemmiktoitudeks osutusid tarkuse puder ja julguse hamburger. Kes siis ei tahaks olla tark ja julge.

Liis 11. 08.2020 sotsiaalmeedias:

„Trummipõrin 🥁🥁🥁 Avaldame oma kohviku menüü!

Tegemist on "unelmate koolilõunaga" ehk meie kooli laste lemmikutega. Toitudel on põnevad nimed, mis on inspireeritud meie kooli väärtustest: JULGUS, LOOVUS, HOOLIVUS, TARKUS. Toidud on valmistatud suures osas kohalikust toorainest ning oleme mõelnud nii neile, kes ei ole suured liha sõbrad kui ka veganitele.

Meie unelmate koolilõuna menüüs leidub midagi igale maitsele:

JULGUSE HAMBURGER (rebitud lihaga, taimse peedikotletiga)

LOOVUSE PITSA (salaamiga, kanaga, ilma lihata)

TARKUSE PUDER (suitsulihaga, kukeseentega)

HOOLIVUSE TALDRIK (taimne peedikotlet värskel salatiga)

Lisaks küpsetab meie kooli õpetaja Maret Vabarna maailma parimaid PANNKOOKE, mis tehtud Setomaa õnnelike kanade munadest ja kuhu on lisatud ka pisut Värska mineraalvett. Pannkooke saab süüa magusa meega või siis hoopis mõne maitsva moosiga meie laiast moosivalikust. Kõik ikka kohalik kraam meie oma aedadest ja metsadest.

Meie kooli õpetajad ja lapsevanemad on välja otsinud oma parimad koogireseptid ning koogiletist leiate laia valiku meekooke, meevahvleid kui ka rohkelt muid magusaid ja soolaseid küpsetisi. Kindlasti ei puudu ka siinsele piirkonnale omane traditsiooniline kukeseenepirukas.

Joogiks pakume allikavett ja maitsvat kodust limonaadi. Täiskasvanud saavad loomulikult nautida ka head kohvi.

Meie kohvik "Hoolõline sülle" ootab Teid, et pakkuda maitsvat kõhutäidet ja meeleolukat olemist!"

<https://menu.err.ee/1124354/setomaa-kodud-avasid-oma-uksed-kulalistele>

Lastevanemate andmebaas (2019) - Kodu ja kooli koostöö parandamiseks tuli idee luua kooli jaoks andmebaas lastevanemate oskuste ja võimaluste kohta, et õpetajatel ja kooli juhtkonnal oleks vajadusel lihtsam abilised üles leida. Uuenduslik ja nutikas lähenemine on toonud rohkem lapsevanemaid kooliellu panustama.

Liis: "Selleks, et koolil oleks lihtsam lapsevanemaid kaasata, sai tehtud küsitlus ja loodud lastevanemate andmebaas. Küsitlus aitas välja selgitada lastevanemate oskused ja valdkonnad, milles ollakse valmis panustama." Meel: "Meil on palju lapsevanemaid, kes võiks anda tunde, viia läbi ekskursioone või võtta lapsi endale töövarjuks. Küsitlusele on vastanud ligi 20 lapsevanemat ja kõik lapsevanemad, kes on huvitatud kooliellu panustama on endiselt oodatud küsitlust täitma."

III korruse puhkenurkade rajamine (2019) - Puhkenurkade loomise idee tuli Värskas kooli õpilasmavalitsuselt, kelle idee oli kujundada III korrusest Vaikuse korrus, kus saab rahulikus ja hubases õhkkonnas suurest lärmist puhata. Idee teostuseni jõuti õpilaste ja lastevanemate ühise arutelu tulemusena. Ehitati euroalustest istumiskastid, õmmeldi neile lapitehnikas istumismadratsid, pandi puhkenurka uus parkett ja sisustati üks koridorinurk mugava mööbli. Puhkenurkade loomisele aitas kaasa 14 lapsevanemat.

Kooli puhkenurga loomine oli tõsine ettevõtmine, mille jaoks korraldati mitmeid talguid. Patjade õmblemine kuulus naiste talgute hulka. Meel meenutab "Väga suure töö tegi ära Jane Vabarna, kes võttis eest kogu seda naistetalgute korraldamist. Hankis koos Heidi Järveveerega kõik materjalid, leppis päeva kokku, ainult mine kohale ja tee. Õmblemas oli palju rahvast, kes tegid suure töö ära. Lapsevanemad toetasid ka materjalide ja mööbli, Kersti Virrolt saime puhkenurka puitparketti, Sigrid Partin andis diivani ja riiulid, Annika Nurmi andis laua ja neli tooli, millel vahetasime katted ära ja värvisime üle."

Isad Toomas, Meelis ja Ahto ehitasid euroalustest istumiskastid, kuhu naiste õmmeldud padjad hästi peale passisid ning paigaldasid koos kooli majandusjuhataja Üllariga puhkenurka parketi.

https://www.facebook.com/permalink.php?story_fbid=2453258828040937&id=174845015882341

[Lapsevanemad hakkasid kooli heaks tööle](#)

2016. Aastal sisustasid lapsevanemad kaks puhkenurka algklasside koridoris ning värvisid seinad röömsatesse värvidesse. Kooli vilistlane tegi koridori seintele vahvad seinamaalingud.

Maailmakoristuspäev 2019 – Lastevanematekogu kutsus peresid prügikoristusmatkale Värskas lähiste metsadesse. Osales paarkümmend inimest.

Kooli õueala väljaarendamine 2020 - ...

Juba esimesel lastevanematekogu koosolekul võeti üheks eesmärgiks leida võimalused kooli õueala väljaarendamiseks ja õuesõppe rajatiste ehitamiseks. Koolil on olemas ideaalne õueala õuesõppe läbiviimiseks ning vahetundide õues veetmiseks, kuid puuduvad õues viibimist toetavad rajatised – pingid, lauad, varjualused, ronimis- ja mänguvahendid jms. Õpetajatega (kes juba viivad õuesõpet läbi) konsulteerides selgus, et kõige suurem puudus on varjualustest ja pinkidest-laudadest, kus oleks võimalik õuesõppe ülesandeid lahendades vahepeal midagi ka kirja panna.

2020. aasta sügisel kirjutasid lapsevanemad projektitaotluse kooli õuealale õuesõppe alade loomiseks. Projekt sai positiivse rahastusotsuse ning kevadel 2021 rajatakse kooli juurde kolm õuesõppeala pinkide, laudade ja kahe varjualusega.

On kaasatud:

Oma kooli päev. Toimub 1 kord aastas kevadel. Lapsevanemad tulevad klassidesse rääkima oma erialast, hobist või jagama oma teadmiseid mõnest endale huvi pakkuvast valdkonnast.

Playback show 2019 – Igal algklassil oli üks lapsevanem ettevalmistustel ja kava väljamõtlemisel toeks. Lastevanemate andmebaasi ja kohtumiste kaudu leidis kool toetajad, kes panid Playback show võitjatele välja uhked auhinnad. Lisaks olid lapsevanemad ka oma etteastega väljas, mis oli heaks põhjuseks koos midagi toredat teha. Kui vanemad omavahel suhtlevad ja tihedat suhet üles ehitavad, aitab see probleeme ennetada. Kui lastel tekib omavahel probleeme on neid oluliselt lihtsam lahendada kui lastevanemate vahel on head suhted.

Milline on positiivne mõju õpilastele? Milliste andmete põhjal saate järeldusi teha?

Projektid toetavad õpilaste ainealaseid ja üldpädevuste kujundamist. Tuginedes vaatlustele, õpilaste ja lastevanemate tagasisidele – (arengu)vestlused, postrid, refleksioon, arutelud, on õppimine erinevates projektides osalemise kaudu õpilastele mitmekülgne ja huvitav. Õpilased on tegutsedes rõõmsad ning tunnevad end kaasatuna.

Millised on eelnevast analüüsist tulenevad kitsaskohad (parentusvaldkonnad) ja kuidas planeerite nendega tegeleda?

- **Valitud väärtus TARKUS saab igapäevaselt vähe tähelepanu. Vajab koolimeeskonna poolt lahti mõtestamist: mida see meile ikka tähendab, kuidas väärtus tegevustes avaldub ja õpilasteni jõuab.** Vahest vajab teisiti sõnastamist?
- Ja ka teised väärtused lahti mõtestada ning mõelda, kuidas väärtus tegevustes avaldub ja õpilasteni jõuab.

- Õpilasesindusel läbi mõelda ja kavandada tegevusplaani, kuidas kaasata nende algatatud projektidesse rohkem õpetajaid jt koolitöötajaid.
- Õpetajatel jt koolitöötajatel läbi mõelda, kuidas rohkem julgustada, innustada õpilasi projekte algatama ja läbi viima (nt projektõpe ainete vahelise lõimingu, loovtööd, sh meeskonnatööna, uurimistööd, projektides osalemine arvestada õppetöö osana). Tegevuskava kavandamisel.
- Kooli tagasisidestamise süsteemi väljatöötamine ja rakendamine. Tegevuskava kavandamisel.
- Kooli tunnustussüsteemi üle vaatamine ja vajadusel täpsustamine: kas ja kuidas projektide algatamise ja eestvedamise eest tunnustatakse. Tegevuskava kavandamisel.

Täna tunnustame õpilasi ja koolitöötajaid:

Õppeperioodil septembrist juunini toimub koolis igakuine tunnustusüritus „Kuumärkamine“, mille eesmärk on märgata, tõsta esile ja tunnustada kooli erinevatel võistlustel, konkurssidel, projektides edukalt esindanud õpilasi ja koolitöötajaid. Ettepaneku tunnustatavate kohta kooli juhtkonnale teevad koolitöötajad. Kuni käesoleva õppeaastani toimus tunnustusüritus iga kuu esimesel esmaspäeval teisel vahetunnil koolipere üldkogunemise raames. 10 min jooksul koolijuht ja õppejuht kutsusid koolipere ette need õpilased ja koolitöötajad, kes olid kooli erinevatel õpilasesindustel edukalt esindanud. Iga tunnustatav pälvis koolipere aplausi, koolijuhi käepigistuse ja maiustuse.

Sageli „jooksis“ tunnustamisüritus ainetundi „sisse“. Oma jagu aega 10 min vahetunnist võttis juba koolipere kogunemine. Seetõttu toimus tunnustamine sageli kiirustades.

Et võtta tunnustamiseks aega, siis alates 2020/21 õa tegime õppekorralduses ümberkorralduse: esmaspäeviti on õppetunnid 40-minutilised ning kõikidel klassidel toimub ühel ja samal ajal klassijuhatajatund. Kuumärkamine viiakse läbi klassijuhatajatunni ajal rahulikus tempos.

Igakuist kuumärkamist kajastatakse ka kooli FB-lehel.

Projektitegevustest ülevaated kooli veebilehel ja FB-lehel. Õppeperioodide lõpus: trimestri lõpus – kiituse avaldamine direktori käskkirjaga, õppeaasta lõpus – direktori tänukiri.

Koolitöötajatele toimuvad iganädalased esmaspäevahommikused infotunnid, kus direktor tõstab esile, tunnustab koolitöötaja tööd projekti(de) algatamise ja läbiviimise eest, õpilas(t)e juhendamise eest vm koolielu korraldusse panustamise eest suulise kiituseavaldusega, järgneb kolleegide aplaus. Koolitöötaja esitamine tunnustuse saamiseks erinevatele institutsioonidele, konkurssidele.

Analüüsi koostasid (nimed koos ametinimetustega):

Liina Palu, direktor

Ilme Hoidmets, õppejuht

Triinu Kotov, huvijuht

Liis Samuel, lastevanemate esindaja

Meel Valk, lastevanemate esindaja

Eneseanalüüsiga kandideerime tunnustusele „Hea kooli teerajaja“.

JULGUS (13 häält)

- Rääkida probleemidest
- Katsetada; võtta kasutusele uus
- Avaldada arvamust (õpetajad, õpilased, personal)
- Esinemine (julge esineda!)
- Ebaõnnestumine (julge ebaõnnestuda!)
- Julgus sekkuda
- Algatusjulgus

VG-s julgetakse ausalt probleemidest rääkida

INIMLIKKUS = HOOLIVUS (7 häält)

• Abivalmidus	• Õpilaste omaalgatused
• Heatahtlikkus	• Kohtumised erivaldkonna esindajatega
• KIVA	• Esmaabi ja ohutusosalased teadmised
• Lojaalsus	• Rühmatööd
• Sõbralikkus	• Kaaslaste märkamine
• Arvestamine kaaslastega	• Rollimängud
• Empaatia	• Puhas loodus
• Kaastunne	• Keskkonna säästlikkus (prügi sorteerimine, taaskasutus)
• Ära kuulamine	• Kohalik tooraine (toiduks)
• Ühisüritused	
• Õpilasesinduse kaasamine	
• Klassijuhatajatund	
• Kooli kodukord	

Õppeprotsessi kavandamisel ja läbiviimisel lähtume õppija individuaalsest eripärast

KOHUSETUNNE (9 häält)

• Viib eesmärkideni	• Ajaplaneerimine
• Minu töö on hästi tehtud	• Meest sõnast, härga sarvest
• Igaüks panustab maksimaalselt	• Tänasida toimetusi ära viska homse varna
• Isiklik eeskuju	• Tee tööd töö ajal, aja juttu jutu ajal
• Eesmärgi järgi liikumine	• Mis täna tehtud, see homme hooletu
• Kokkulepetest kinnipidamine	• Kordamine on tarkuse ema
• Töökus	• Mida Juku ei õpi, seda Juhan ei ta
• Õpihuvi	
• Enesedistsipliin	

Kokkulepetest kinnipidamine kõigi osapoolte vahel

LOOVUS (6 häält)

- Õppekorraldus
 - Õppeprotsessi ettevalmistus; läbiviimine (õpetajatel)
 - Õpilaste tegevus
 - Füüsiline õpikeskkond (kaasaegne inventar, puhke- ja tegevusnurgad)
 - Loovtööd, projektitööd, uurimistööd, võistlused
 - Uued maitsed toidus
 - Huviringid
 - Õpilaste kaasamine õppeprotsessi ettevalmistusse ja läbiviimisse
 - Lõimumine (koostööpäevad, väljasõidud, õppeekskursioonid)
- Erinevate õppetegvuste planeerimisele ja läbiviimisele kaasatakse õpilasi järgides loovust.

AUSUS (8 HÄÄLT)

- Õiglane kriitika ja kriitiline suhtumine
- Turvaline töökeskkond
- Usalduslik koostöö
- Aus info
- Õiged otsused

POSITIIVSUS (6 häält)

- Hea mikrokliima
- Teistega arvestamine
- Heatahtlik
- Sõbralikkus

TEADMISED, OSKUSED (5 häält) = TARKUS Kohusetunde asemel

- Elus hakkama saamine
- Loovus
- Tervislikud eluviisid
- Käitumisreeglid
- Reaalained
- Keeled, emakeel
- Omakultuur
- Käelised oskused
- Kehakultuur
- Sotsiaalsed oskused

KOOSTÖÖ (5 häält)

- Erinevate osapoolte vahel
- Inspiratsioon
- Infovahetus
- Uute võimaluste otsimine
- Kogemuste vahetamine
- Konstruktiiivsus
- Ideede toetamine ja täiendamine

TOETAV ÕPIKESKKOND (3 häält)

- Kooli- ja tööõõm
- Turvaline
- Arendav
- Füüsiline aktiivsus
- Tervislik toitumine
- Ühtsuse tunnetus

AVATUS (2 häält)

- Muutustele (uuendustele)
- Multikultuursusele (päritolu, haridus)
- Koostööle (erinevad huvigrupid koolis, väljaspool kooli)

JÄTKUSUUTLIKKUS (0 häält)

- Paindlikkus, kohanemisvõime
- Areng
- Motivatsioon
- Kaasaegsus
- Kooli hea maine (meened, logo)

